

САДРЖАЈ

<i>Прословље</i>	7	1.1. Филозофија као вештина живљења и умирања	70
I УВОЂЕЊЕ У ФИЛОЗОФИЈУ			
А) ИМЕ, ПОЈАМ И ИЗВОРИ ФИЛОЗОФИЈЕ ..	9	1.2. Сократово учење о знању (субјективна дијалектика)	72
1. Име и појам филозофије	9	1.3. Сократово заснивање филозофије морала (етике)	74
2. Извори и побуде филозофских истраживања	13	1.4. Сократ и његови ученици (Сократске школе)	75
<i>Пићања и теме за разговор</i>	17	2. ПЛАТОН	78
Б) ФИЛОЗОФИЈА И ДРУГЕ ОБЛАСТИ ДУХА	18	2.1. Живот и дела	78
1. Филозофија и митологија	18	2.2. Дијалектичка теорија идеја (Платонов онтолошки дуализам)	79
2. Филозофија и религија	20	2.3. Платонова психологија и гносеологија	83
3. Филозофија и науке	21	2.4. Платонова замисао идеалне државе	83
4. Филозофија и уметност	22	3. АРИСТОТЕЛ	87
<i>Пићања и теме за разговор</i>	23	3.1. Живот и дела	87
В) ОСНОВНЕ ФИЛОЗОФСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ, ПРАВЦИ И ПЕРИОДИ (ФИЛОЗОФСКА СИСТЕМАТИКА).....	24	3.2. Аристотелова класификација знања и логичка заснованост мишљења	89
1. Основна филозофска питања, дисциплине и правци	24	3.3. Аристотелова метафизика (#прва филозофија”)	91
1.1. Метафизика (онтологија)	24	3.4. Аристотелова физика (#друга филозофија”)	94
1.2. Гносеологија	27	3.5. Аристотелова политичка схватања	94
1.3. Аксиологија	28	3.6. Аристотелова етика људске одличности и мере	96
1.4. Етика	29	3.7. Аристотелова поетичка филозофија ..	97
1.5. Естетика	31	<i>Пићања и теме за разговор</i>	100
1.6. Филозофска антропологија	32	В) ХЕЛЕНИСТИЧКО-РИМСКА ФИЛОЗОФИЈА	102
2. Историја филозофије и њена периодизација	33	1. Дух времена	102
<i>Пићања и теме за разговор</i>	35	2. Антички скептицизам	103
II АНТИЧКА ФИЛОЗОФИЈА			
А) ДОСОКРАТСКА ФИЛОЗОФИЈА	36	3. Епикур и епикурејство	105
1. Основне карактеристике хеленске духовности	36	4. Стоици и стоичка филозофија	109
2. Онтолошки монисти	40	5. Новоплатонизам	115
2.1. Милетски филозофи природе	40	<i>Пићања и теме за разговор</i>	118
2.2. Елејски филозофи бивства и кретања ..	44	III ХРИШЋАНСТВО И СРЕДЊОВЕКОВНА ФИЛОЗОФИЈА	
2.3. Филозофија Хераклита Ефешанина	48	А) НАСТАНАК И РАЗВИТАК ХРИШЋАНСТВА	119
3. Онтолошки плуралисти	52	1. Исус Христос и његови ученици	119
3.1. Питагора и питагорејци	52	2. Гностицизам и рана патристика	126
3.2. Емпедоклова филозофија природе	55	3. Свети Августин (Блажени)	128
3.3. Демокритова атомистичка филозофија	57	4. Православље и католичанство	130
3.4. Анаксагорина филозофија	60	<i>Пићања и теме за разговор</i>	133
4. Антрополошки релативизам софиста	62		
<i>Пићања и теме за разговор</i>	69		
Б. КЛАСИЧНА ХЕЛЕНСКА ФИЛОЗОФИЈА ..	70		
1. СОКРАТ	70		

Б) СХОЛАСТИКА (СРЕДЊОВЕКОВНИ АРИСТОТЕЛИЗАМ)	134
1. Посредници и епигони	134
2. Проблем универзалија	137
3. Свети Тома (Аквински)	139
4. Позна схоластика	141
<i>Пићања и теме за разговор</i>	143
В) ВИЗАНТИЈСКА ФИЛОЗОФИЈА	144
1. Кратак преглед развоја византијске филозофије	144
2. Свети Сава (Српски)	149
<i>Пићања и теме за разговор</i>	153

IV НОВОВЕКОВНА ФИЛОЗОФИЈА

А) ФИЛОЗОФИЈА РЕНЕСАНСЕ	154
1. Духовни препород (Studia humana)	154
2. Ренесансни политички мислиоци	158
3. Ђордано Бруно	159
<i>Пићања и теме за разговор</i>	162
Б) ЕМПИРИЗАМ	163
1. Развој нововековних наука	163
2. Френсис Бекон	164
3. Томас Хобс	167
4. Џон Лок	170
4. Џорџ Беркли	172
5. Дејвид Хјум	174
<i>Пићања и теме за разговор</i>	176
В) РАЦИОНАЛИЗАМ	177
1. Рене Декарт	177
1.1. Декартов онтолошки дуализам (проблем супстанције)	177
1.2. Декартова гносеологија и методологија	179
1.3. Декартов допринос природно-математичким наукама	180
1.4. Картезијански следбеници и утицаји... ..	180
2. Барух де Спиноза	182
2.1. Спинозин онтолошки монизам	182
2.2. Филозофија морала и радост разумевања	184
2.4. Спинозина политичка филозофија	185
3. Готфрид Вилхелм Лајбниц	186
3.1. Онтолошки плурализам (Монадологија)	186
3.2. Лајбницова гносеологија	188
3.3. Теодицеја (Лајбницова аксиологија) ..	188
<i>Пићања и теме за разговор</i>	190
Г) ФИЛОЗОФИЈА ПРОСВЕТИТЕЛСТВА	191
1. Опште карактеристике	191
2. Шарл Монтескје	191
3. Франсоа Мари Аруе Волтер	192
4. Дени Дидро	194
5. Пол Холбах	194
6. Клод Адриан Хелевециус	195
7. Жан Жак Русо	195
<i>Пићања и теме за разговор</i>	199
Д) КЛАСИЧНА НЕМАЧКА ФИЛОЗОФИЈА ..	200
1. ИМАНУЕЛ КАНТ	200
1.1. Живот и дела	200
1.2. Кантов трансцендентални идеализам... ..	201
1.3. Кантова етика дужности (категорички императив)	204

1.4. Кантово естетичко и телеолошко учење	207
2. ФИХТЕ И ШЕЛИНГ	210
2.1. Јохан Готлиб Фихте	210
2.2. Фридрих Вилхелм Јозеф Шелинг	212
3. ГЕОРГ ВИЛХЕЛМ ФРИДРИХ ХЕГЕЛ	215
3.1. Живот и дела	215
3.2. Филозофски систем апсолутног идеализма („онтологика“)	215
3.3. Хегелова дијалектика	217
3.4. Хегелово идеалистичко схватање историје	219
3.5. Филозофија субјективног духа (Феноменологија духа)	220
3.6. Хегелова филозофија објективног духа (етика и политика)	221
3.7. Филозофија апсолутног духа (уметност, религија, филозофија)	222
<i>Пићања и теме за разговор</i>	224

V САВРЕМЕНА ФИЛОЗОФИЈА

Општи преглед савремене филозофије	226
А) ВОЛУНТАРИЗАМ И ФИЛОЗОФИЈЕ ЖИВОТА	228
1. Артур Шопенхауер	228
2. Сорен Кјеркегор	231
3. Фридрих Ниче	236
4. Вилхелм Дилтај	243
5. Анри Бергсон	246
<i>Пићања и теме за разговор</i>	250
Б) ФИЛОЗОФИЈА МАРКСИЗМА И КРИТИЧКА ТЕОРИЈА ДРУШТВА	251
1. Формирање марксизма	251
1.1. Претече и извори	251
1.2. Лудвиг Андреас Фојербах	251
2. Карл Маркс	253
2.1. Живот и дела	253
2.2. Марксов „нови материјализам“	254
2.3. „Материјалистичко схватање историје“	257
2.4. Дијалектичка метода сазнања	258
2.5. Марксова хуманистичка аксиологија (отуђење - ослобођење) ..	260
3. Токови марксизма у XX веку	262
3.1. Следбеници и интерпретатори	262
3.2. Политизација, идеологизација и догматизација марксизма	263
3.3. „Ортодоксни“ или хуманистички марксизам	265
3.3.1. Ђерђ Лукач	265
3.3.2. Ернст Блох	266
3.3.3. Анри Лефевр	267
3.3.4. „Стваралачки“ марксизам	267
4. Критичка теорија друштва	269
4.1. Макс Хоркхајмер	269
4.2. Теодор Адорно	270
4.3. Херберт Маркузе	271
4.4. Ерих Фром	273
4.5. Јирген Хабермас	274
<i>Пићања и теме за разговор</i>	276
В) ПОЗИТИВИЗАМ, ПРАГМАТИЗАМ И НЕОПОЗИТИВИЗАМ	277
1. Класични позитивизам	277

1.1. Огист Конт	277	2. Феноменолошки повратак	
1.2. Херберт Спенсер	278	стварима и „свету живота”	305
2. Прагматизам	280	2.1. Едмунд Хусерл	305
2.1. Чарлс Сандерс Перс	280	2.2. Макс Шелер	310
2.2. Виљем Џемс	281	2.3. Николај Хартман	313
2.3. Џон Дјуи	283	3. Филозофије егзистенције	316
2.4. Џорџ Сантајана	285	3.1. Мартин Хајдегер	317
3. Неопозитивизам	286	3.2. Карл Јасперс	322
3.1. Главни токови неопозитивизма	286	3.3. Николај Берђајев	325
3.2. Лудвиг Витгенштајн	288	3.4. Жан Пол Сартр	330
3.3. Бертнард Расел	292	3.5. Албер Каму	333
3.4. Џорџ Едвард Мур	294	<i>Питања и теме за разговор</i>	337
3.5. Карл Рајмонд Попер	296	Д) ПОСТМОДЕРНА ФИЛОЗОФИЈА	339
3.6. Аналитичка филозофија језика	298	1. Основне и још неке карактеристике	339
<i>Питања и теме за разговор</i>	301	2. Агнеш Хелер о односу	
Г) ФЕНОМЕНОЛОГИЈА И		Moderna-Postmoderna	341
ФИЛОЗОФИЈЕ ЕГЗИСТЕНЦИЈЕ	302	3. Филозофија „краја”, у ишчекивању	
1. Повратак Канту и Хегелу	302	новог почетка или почетка новог	342
1.1. Новокантовство:		ФИЛОЗОФСКИ ВРЕМЕПЛОВ	353
Марбуршка и Баденска школа	302	ФИЛОЗОФСКИ ПОЈМОВНИК	367
1.2. Новохегеловство	303	БИБЛИОГРАФИЈА	391
		Белешка о аутору	396